

Informačný list predmetu

Akademický rok 2024/2025

Vysoká škola	Univerzita sv. Cyrila a Metoda v Trnave
Fakulta	FSV UCM
Kód predmetu	UPVVS/ESPO/MgD/004/24
Názov predmetu	Krajná pravica EÚ
Rozsah	2P + 1S
Počet kreditov	5
Vyučujúci	doc. PhDr. Jaroslav Mihálik, PhD. (prednášajúci), Mgr. Peter Orosz, PhD. (prednášajúci)

Podmienky na absolvovanie predmetu

Priebežné hodnotenie (50%):

- Aktívna účasť na hodinách (max. 2 ospravedlnené absencie; 10%).
- Vypracovanie a prezentácia semestrálneho projektu na konkrétne zadanie a rešerže odbornej literatúry (20% + 20 %).

Úspešné absolvovanie záverečnej písomnej skúšky (max. 50%).

Pre úspešné absolvovanie predmetu musí študent získať v súčte z oboch častí minimálne 56%

Klasifikačný stupeň bude určený na základe stupnice (v %):

A (100 – 92), B (91 – 83), C (82 – 74), D (73 – 65), E (64 – 56), Fx (55 a menej).

Výsledky vzdelávania

Študent po absolvovaní predmetu získa tieto vedomosti, zručnosti, kompetencie:

Vedomosti:

- # študent sa oboznámi s problematikou tzv. ultrapravicového politického extrémizmu,
- # študent získa prehľad krajne pravicových antiliberálnych tradicionalistických autoritárskych prúdov, hnutí a strán radikálne nacionalistického či rasistického typu v slovenskej a českej politike v európskych súvislostiach,
- # študent sa oboznámi s kľúčovými aspektmi historických koreňov krajne pravicového myslenia a politiky,
- # študent sa oboznámi s odlišením medzi ultrapravicová antisystémovosť a radikálny populizmus

Zručnosti:

- # študent porozumie spoločensky negatívnym dopadom krajne pravicového myslenia a politik,
- # študent rozumie úlohe prevencii voči týmto hnutiam medzi mladými ľuďmi, # študent je schopný zhodnotiť nutnosť profesionalizácie stratégie vo vzťahu ku spoločensky negatívnym dopadom krajne pravicového myslenia a politiky a posilňovať prevenciu voči týmto hnutiam medzi mladými ľuďmi,
- # študent je schopný vypracovať profesionálnu stratégiu pôsobenia proti nedemokratickým stranám a hnutiam.

Profesijné kompetencie:

- # študent vie aplikovať nadobudnuté vedomosti prostredníctvom kritickej analýzy príslušných textových, vizuálnych či fonetických prameňov,

- # študent je schopný analyzovať radikálne pravicové strany a hnutia z hľadiska ideológie a metód ovplyvňovania verejnosti,
- # študent je schopný analyzovať programy týchto hnutí, ich ciele, hodnotové preferencie, politickú kultúru, praktické aktivity, sociálnu základňu, inštitucionálne projekty aj metódy oslovovania občanov,
- # študent je schopný na praktických príkladoch identifikovať prejavy ultrapravicového politického extrémizmu,
- # študent je schopný aplikovať tieto vedomosti v rámci ďalších odborných predmetov v rámci štúdia, ako i v praxi pracovníkov štátnej a verejnej správy na problematiku tzv. ultrapravicového politického extrémizmu tak, aby boli schopní svojimi znalosťami presiahnuť obyčajný registrujúci monitoring týchto strán a hnutí.

Prenositel'né kompetencie:

- Organizovanie a plánovanie práce;
- Schopnosť prijímať rozhodnutia a niešť zodpovednosť;
- Strategické a koncepčné myslenie;
- Analytické myslenie;
- Kreativita;
- Komunikačné kompetencie;
- Občianske kompetencie;
- Digitálna gramotnosť;
- Tímová práca;
- Analyzovanie a riešenie problémov;
- Kultivovaný a odborný písomný i ústny prejav;
- Pružnosť v myslení (adaptabilita, flexibilita, improvizračné spôsobilosti).

Stručná osnova predmetu

1. Politický extrémizmus: kontext, koncepcie a jeho vymedzenie v Českej a Slovenskej republike
2. Pojmové vymedzenie krajnej pravice:
3. Politické myslenie krajnej pravice:
4. Diferenciácia prúdov súdobej slovenskej, českej a európskej krajnej pravice:
5. Metódy oslovovania občanov, spoločenského a politického etablovania
6. Zásady proti extrémistickej politiky demokratického štátu v rámci politiky obranyschopnej demokracie.
7. Krajná pravica 21. storočia
8. Krajná pravica v kontexte volebného správania a volebných systémov
9. Média a krajná pravica
10. Prevencia radikalizácie a pravicového extrémizmu
11. Príklady z praxe, súdne konania
12. Prezentácia vizuálnych a fonetických prameňov – diskusia a vyhodnotenie.

Druh, rozsah, metódy a pracovná záťaž študenta

Forma výučby: Prednáška / Seminár

Oporúčaný rozsah výučby (v hodinách):

Týždenný: 2 / 1 Za obdobie štúdia: 28 / 14

Metóda štúdia: prezenčná

Oporúčaná literatúra

BASTL, M., M. MAREŠ, J. SMOLÍK a P. VEJVODOVÁ. 2011. Krajní pravice a krajní levice v ČR. Praha : Grada Publishing. 285 s. ISBN 978-80-247-3797-3

- DRÁBIK, Jakub. Fašizmus. Bratislava : Premedia, 2019. ISBN 978-80 8159-781-7
- FREDERICKSON, George. 2003. Rasismus. Stručná historie. Praha : BB/ART. 157 s. ISBN 80-7341-124-5.
- MAREŠ, Miroslav. 2003. Pravicový extremismus a radikalismus v ČR. Brno : Barrister & Principal. 655 s. ISBN 80-86598-45-4.
- MIHÁLIK, Jaroslav. 2019. Storočie českej a slovenskej krajnej pravice: 1918 – 2018. Bratislava : IRIS. ISBN 978-80-8200-052-1 Odporúčaná literatúra:
- ALTER, Peter. 1989. Nationalism. London : Edward Arnold.
- BALÍK, S a M. KUBÁT. 2012. Teorie a praxe nedemokratických režimů. Praha : Dokořán. 215 s. ISBN 978-80-7363-266-3.
- BUDAJOVÁ, Michaela. 2018. Programatika a ideológia Ľudovej strany Naše Slovensko a Slovenskej pospolitosti – národnej strany. In: Politologická revue. s. 89-121. ISSN 1211-0353.
- DANICS, Štefan. 2014. Extremismus a militantní demokracie. Praha : Policejní akademie České republiky v Praze. ISBN 978-80-7251-430-4.
- DUDÁŠOVÁ, Marianna. 2017. Európska krajná pravica v historickej perspektíve. In: Almanach: Aktuálne otázky svetovej ekonomiky a politiky. Bratislava : Fakulta medzinárodných vzťahov Ekonomickej univerzity v Bratislave. s. 13-26.
- GREŠKOVÁ, Lucia. 2010. Náboženské korene pravicového extrémizmu. Prešov : Tlač Petra. ISBN 978-80-89096-42-8.
- HEYWOOD, Andrew. 2004. Politologie. Praha : Eurolex Bohemia. 482 s. ISBN 8086432-95-5.
- HLOUŠEK, V. a L. KOPEČEK. 2010. Politické strany. Původ, ideologie a transformace politických stran v západní a střední Evropě. 1. vyd. Praha : GRADA. 310 s. ISBN 978-80-247-3192-6.
- HOLAS, Jakub. 2013. Politický radikalismus a mládež. Praha : KUFR. 163 s. ISBN 978-80-7338-131-8
- IGNAZI, Piero. 2003. Extreme right parties in Western Europe. New York: Oxford University press. ISBN 0-19-929159-1.
- KAMENEC, Ivan. Slovenský štát. Praha: Anomal, 1992; tentýž, Slovenský štát v obrazoch (1939-1945). Praha: Ottovo nakladatelství, 2008. ISBN 978-80-7360-701-2.
- KAMENEC, Ivan. 2005. Slovenská republika 1939-1945 a jej mýty. In: KREKOVÍČ, E., E. MANNOVÁ a E. KREKOVÍČOVÁ. Mýty naše slovenské. Bratislava : Academic Electronic Press. 184 s. ISBN 80-8880-61-0.
- KOPEČEK, Lubomír. 2006. Demokracie, diktatury a politické stranictví na Slovensku. Brno : Centrum pro studium demokracie a kultury. ISBN 80-7325-076-4.
- KUPKA, P., M. LARYŠ, J. SMOLÍK. 2009. Krajní pravice ve vybraných zemích střední a východní Evropy. Slovensko, Polsko, Ukrajina, Bělorusko, Rusko. Brno : muniPRES, 2009. ISBN 978-80-210-4845-4.
- LIPSCHER, Ladislav. 1992. Židia v slovenskom štáte. Praha – Banská Bystrica: Ústav soudobých dějin, Print Service. ISBN 8090047025.
- MCGOWAN, Lee. 1999. Radikální pravice v Německu od roku 1870 po současnost. Praha : Práh. ISBN 80-7252-017-2.
- MESEŽNIKOV, G. a O. GYÁRFÁŠOVÁ, O. 2016. Súčasný pravicový extrémizmus a ultranacionalizmus na Slovensku: Stav, trendy, podpora. Bratislava : IVO – Nadácia Hannsa Seidela, 2016. ISBN 978-80-89345-58-8.
- MUDDE, Cas. 2000. The ideology of the extreme right. Manchester : Manchester University Press. ISBN 0-7190-5793-0.
- RATAJ, Jan. 1997. O autoritativní národní stát. Ideologické proměny české politiky v druhé republice 1938-1939. Praha : Karolinum. ISBN 80-7184-516-7.
- RATAJ, Jan. 2006. Vize české národní politiky v soudobých konceptech krajní pravice v

české republiky. In: III. Kongres českých politologů. NĚMEC, J. a M. ŠŮSTKOVÁ. Praha – Olomouc : Česká společnost pro politické vědy. s. 170-191. ISBN 978-80-902176-0-7.

• SARTORI, Giovanni. 2011. Pluralismus, multikulturalismus a přistěhovalci. Praha. ISBN 978-80-7363-3680-6.

• STRUHÁR, Pavol. 2016. Vývoj neoficiálnej pravicovo-extrémistickej scény na Slovensku od roku 1989. In: Rexter – Časopis pro výzkum radikalismu, extremismu a terorismu. Prušánky : Centrum pro Bezpečnostní a strategická studia. s. 1-43.

• VEJVODOVÁ, Petra. 2015. Neonacistická vize sjednocené Evropy a její kořeny v nacistické ideologii. In: Politické vědy. Č. 3, s. 194-213. ISSN 1335-2741.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu

slovenský, anglický

Poznámky

- časová záťaž študenta: 150 hodín

Prezenčné (P): 36 hodín

Samoštúdium: 114 hodín